

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.023/2015/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Budai Anikó ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt alperes ellen törzskönyv kiadása és jognyilatkozat pótlása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2014. november 17. napján kelt 31.P.21.392/2014/5. számú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 19 050 (tizenkilencezer-ötven) Ft másodfokú perköltséget.

Felhívja továbbá az alperest, hogy hivatalos lelet készítésének terhe mellett fellebbezésére rójon le további 48 000 (negyvennyolcezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A peres felek 2007. július 16. napján **(kölcönszerződés száma).** megjelölésű kölcsönszerződést kötöttek egymással, amelynek alapján az alperes 3 000 000 Ft összegű kölcsönt folyósított a felperes részére a **(autó frg.rs-z-a).** forgalmi rendszámú Seat Leon típusú személygépkocsi vételárának finanszírozása céljából. A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a felek a kölcsön visszafizetésének biztosítására a kölcsönből finanszírozott gépjárműre egyrészt opciós jogot alapítottak a felperes javára, másrészt adásvételi szerződést kötöttek.

Az adásvételi szerződésben rögzítették, hogy az az azt megelőző napon lép hatályba, amikor a kölcsönbevevővel szemben olyan jogerős bírósági, vagy egyéb határozatot hoznak, vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, amikor a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbevevővel szemben közvetlen végrehajtást indítanak.

Az opciós jog időtartamáról akként állapodtak meg az opciós szerződés 4. pontjában, hogy a felperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított ötéves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását az alperes

maradéktalanul nem teljesítette. Az opciós szerződés 7. pontja szerint ugyanakkor akként rendelkeztek, hogy a felperes a vételi jogát akkor gyakorolhatja, ha az alperes a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontra nem tesz eleget a fizetési kötelezettségének, vagy ha a kölcsönszerződés felmondásra került.

Az opciós szerződés 6. pontjában a felek a felperes javára alapított vételi jog biztosítására a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötötték ki.

A kölcsönszerződés részévé vált az alperes **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzata, amely egyebek között az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

- IV.7. pont: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, a Kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9. pont: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

- VI.1. pont: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a Hitelező javára - a Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyezni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.)

- XII. 1. pont: „A Hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására. Az Üzletszabályzat módosítását annak hatálybalépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a Kölcsönbevevőnek.

Amennyiben a Kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az Üzletszabályzat módosítását a Hitelező a Kölcsönbevevő által elfogadottnak tekintheti. Az Üzletszabályzat módosítása a hatályba lépésétől kezdve vonatkozik a még le nem járt kölcsönszerződésekre.”

Az alperes a **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzata helyébe 2009. augusztus 1. napjával a **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzatát léptette. Ennek V.6. pontja szerint : „A Hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre - a felek között létrejött opciós szerződéssel - alapított opciós jog ún. „zárt opció” azaz a Hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt...”

Az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 év elteltével nem hívta fel a felperest arra, hogy engedjen újabb opciót, ugyanakkor a kölcsönszerződést 2013. szeptember 18. napjára felmondta, egyben akként nyilatkozott, hogy opciós jogát gyakorolja.

A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését a gépkocsi törzskönyvének kiadására, továbbá kérte, hogy a bíróság az alperesnek a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós joga törléséhez szükséges jognyilatkozatát ítéletével pótolja. Álláspontja szerint az opciós szerződés 4. és 7. pontja együtt értelmezendő, eszerint az opciós jog a kölcsönszerződés megkötésétől számított 5 éven belül gyakorolható a szerződés 7. pontjában részletezett feltételekkel. Ennek megfelelően az opciós jog 2012. július 16. napján letelt, ezért megszűnt az annak biztosítására alapított elidegenítési és terhelési tilalom is, így az alperesnek nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Kifejtette, hogy miután az opciós jogot legfeljebb 5 éves időtartamra lehet kikötni a Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 374. § (2) bekezdése értelmében, az üzletszabályzat ismételt vételi jog engedélyezését szabályozó IV.7. pontja a Ptk. fenti rendelkezéseinek megkerülésére irányul, ezért

semmis. Utalt arra, hogy az adásvételi szerződésnek a hatálybalépését szabályozó 4. pontját jogerős ítélet közérdekű perben tisztességtelennek minősítette, így az alperesnek semmilyen jogcíme sincs arra, hogy a gépkocsi törzskönyvét magánál tartsa.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint az opciós szerződés 7. pontjából, és a **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzat helyébe lépett **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzat V/6. pontjából kitűnően a javára alapított vételi jog ún. zárt opció, amely a kölcsönszerződés felmondásának napján nyílik meg, így az a felperes álláspontjával szemben nem járt le 2012. július 16-án. Kiemelte továbbá, hogy mindkét üzletszabályzat rendelkezése szerint csak akkor köteles kiadni a törzskönyvet és az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatot, ha a felperes a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, ez azonban nem történt meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(autó frg.rsza)** forgalmi rendszámú Seat Leon típusú gépkocsi törzskönyvét, és ítéletével pótolta az alperesnek a gépjármű-nyilvántartásba javára bejegyzett opciós jog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez hozzájáruló nyilatkozatát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 100 000 Ft perköltséget. Határozatának indokolásában kifejtette, nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy a felek a szerződésüket vételi jog kikötésével biztosítsák, a biztosítéki célú opció nem tekinthető jogszabályba ütközőnek, avagy jogszabály megkerülésére irányuló megállapodásnak. Nem ítélte jogellenesnek azt a szerződéses kikötést sem, miszerint az adósnak 5 év elteltével az alperes felhívása alapján újabb opciót kell adnia. Érvéle szerint azonban ez a jövőbeni kötelezettségvállalásra irányuló nyilatkozat nem tekinthető opció alapítására vonatkozó jognyilatkozatnak és a megállapított opció tartamát sem hosszabbítja meg, ezért az 5 évre kötött opció a lejáratkor megszűnik a szerződés biztosítéka lenni, és a hasonló tartalommal tett nyilatkozat új opciós szerződésnek minősül. Az opciós szerződés 4. pontja alapján arra a következtetésre jutott, hogy az opció kezdő időpontja a szerződés aláírásának napja, innen számítandó a Ptk. 374. § (2) bekezdése szerinti 5 éves időtartam azzal, hogy a szerződés addig maradhat hatályban, amíg a kölcsönszerződésből eredően az adósnak kötelezettsége áll fenn. Miután az 5 éves időtartam letelt, az alperes pedig újabb opciós szerződés megkötésére nem hívta fel a felperest, az opció megszűnt, ennek következtében az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom is megszűnt, így az alperes nem rendelkezik jogcímmel a törzskönyv birtokban tartására.

Kifejtette, a biztosítéki céllal kötött adásvételi szerződés érvénytelen, mivel a hatálybalépésére vonatkozó rendelkezés tisztességtelen, és ezen érvénytelen kikötés nélkül a felek a szerződést nem kötötték volna meg. Erre tekintettel az alperes az adásvételi szerződés alapján sem jogosult a törzskönyvet birtokában tartani.

Rámutatott, a 326/2011. (XII.28.) Kormányrendeletben foglaltak szerint a megszűnt opció és elidegenítési valamint terhelési tilalom az alperes hozzájárulásával kerülhetne törlésre a gépjármű-nyilvántartásból, ilyen tartalmú nyilatkozatot azonban az alperes nem adott ki. E magatartása joggal való visszaélésnek minősül, miután az alperesnek nincs a törzskönyvben feltüntetendő jogosultsága, ugyanakkor az érintett jogok bejegyzésének fenntartása a felperes különös méltánylást érdemlő magánérdekét jelentősen sérti, miután tulajdonosi jogait korlátozza, ezért az alperes hozzájáruló nyilatkozatát a Ptk. 4. § (3) bekezdése alapján pótolta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatása, a kereset elutasítása, míg másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása iránt. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az opciós szerződés 7. pontjából megállapíthatóan vételi jogának gyakorlása feltételhez kötött, az csak a kölcsönszerződés felmondásának napján

nyílik meg, amit a **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. V.6. pontja is megerősít, ezért a szerződésben kikötött vételi jog zárt opciónak minősül, így az nem járt le 2012. július 16.napján.

Véleménye szerint a **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzat IV.9. pontjának, és a **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzat V.6. pontjának azon egyező tartamú rendelkezése, miszerint a hitelező csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatokat kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, azt jelenti, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokában tartása valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikötése a kölcsön visszafizetésének az opciós és adásvételi szerződéstől független, önálló, atipikus biztosítékai. Ebből következően a gépjármű törzskönyvének kiadása, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom törlése szempontjából közömbös, hogy az opciós joga a szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével lejárt-e. Miután pedig a felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének, nem kérheti jogszerűen sem a törzskönyv, sem az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozat kiadását.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett jogi álláspontját fenntartva kiemelte, hogy az opciós szerződés 4. és 7. pontja együtt értelmezendő, és eszerint az alperes opciós joga legfeljebb a szerződés aláírásától számított 5 évig állhat fenn, ha azonban az adós a szerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségét a szerződéskötéstől számított 5 éven belül teljesíti, a teljesítéssel egyidejűleg az opciós jog is megszűnik. A perbeli esetben ez az 5 év eltelt, ezáltal az alperes opciós joga megszűnt. Véleménye szerint az alperes által hivatkozott **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzat a perbeli kölcsönszerződésre nem alkalmazható, azt ugyanis az alperes a szerződés megkötését követően fogadta el.

Kifejtette, az opciós jog megszűnésével egyidejűleg a törzskönyv visszatartásának joga is megszűnt, ezért az üzletszabályzat IV.9. pontja a 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 84. § (4) bekezdésébe és a Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, ezáltal semmis.

Álláspontja szerint a törzskönyv alperesi birtokban tartása és az elidegenítési és terhelési tilalom csak abban az esetben minősülhetne a kölcsön visszafizetéséhez kapcsolódó atipikus biztosítéknak, ha az alperessel ezt a szerződési kikötést egyedileg megtárgyalták volna, vagy erre nézve önálló szerződést kötöttek volna.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése és érdemi döntése is helytálló, ezért ítéletét annak mindenben helyes indokai alapján helybenhagyta az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat.

Arra helytállóan hivatkozott az alperes, hogy a perbeli opciós szerződésben a felek az alperes vételi jogának gyakorlását a szerződés 7. pontjában megjelölt feltételhez kötötték. Téves azonban az az álláspontja, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves időtartam kezdő időpontja a vételi jog gyakorlására meghatározott feltétel bekövetkezte, azaz a kölcsönbevevő bármely fizetési kötelezettségének elmulasztása esetén az esedékességtől számított 15. nap, vagy a kölcsönszerződés felmondásának a napja. Ilyen kitélt ugyanis sem az opciós szerződés, sem a perbeli kölcsönszerződés részét képező **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzat nem tartalmaz. Az opciós szerződés alperes által hivatkozott 7. pontja kizárólag az opciós jog gyakorlásának feltételét határozza meg, a vételi jog időtartamáról és annak kezdő időpontjáról viszont a szerződés 4. pontja rendelkezik, amely egyértelműen, félre nem érthető módon rögzíti,

hogy az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt gyakorolhatja a vételi jogát, de 5 éven belül is megszűnik ez a jogosultsága, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesítette.

Nincs jelentősége annak, hogy az alperes által hivatkozott **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. üzletszabályzat V/6. pontja valóban úgy értelmezhető, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló idő akkor veszi kezdetét, amikor bekövetkezik a vételi jog gyakorlására alapot adó feltétel. A **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzat ugyanis az alperes állításával szemben nem váltotta fel a peres felek jogviszonyában a **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzatot, így annak V.6. pontja a jelen ügyben nem alkalmazható az alábbiakra figyelemmel.

Nem vitás, hogy a felek között nem jött létre olyan tartalmú megállapodás, amely szerint az egyedi kölcsönszerződésben megjelölt üzletszabályzatot egymás közötti viszonylatukban felváltaná az alperes **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzata. Az alperes nyilvánvalóan a **(üzletszabályzat 1. megjelölése)**. számú üzletszabályzat XII.1. pontjának arra a rendelkezésére alapozva állította, hogy az újabb üzletszabályzata a korábbi helyébe lépett, amely rendelkezés lehetővé tette a hitelező (az alperes) számára az üzletszabályzat egyoldalú módosítását. Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 240. § (1) bekezdése szerint azonban a létrejött szerződést a felek főszabály szerint csak közösen módosíthatják, a szerződés egyoldalú módosítása rendkívüli és kivételes esetben történhet meg a másik felet védő garanciális szabályok maradéktalan betartása mellett. A jelen ügyben irányadó, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) szigorúan behatárolt körben, kizárólag a kamat, díj és egyéb szerződési feltételek egyoldalú módosítására adott speciális felhatalmazást a hitelező számára, de ezt is csak akkor, ha az erre vonatkozó feltételeket a szerződés külön pontban egyértelműen részletezi. Mivel a perbeli üzletszabályzat XII.1. pontja mindenféle korlátozás nélküli módosítási jogot ad az alperes részére, ez ellentétes a Hpt. rendelkezésével és a Ptk. 240. § (1) bekezdésében rögzített azon főszabállyal, amely szerint a felek ha jogszabály kivételt nem tesz, közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát. Ez egyben azt jelenti, hogy az alperes számára egyoldalú és korlátlan szerződésmódosítási jogot biztosító üzletszabályzati rendelkezés az alperessel szerződő félre indokolatlanul hátrányos, ezért tisztességtelen (Ptk. 209. § (1) bekezdés, BDT2008. 1828). A perbeli szerződés nem vitásan fogyasztói szerződés, ezért az üzletszabályzat fentiek szerint tisztességtelennek minősülő XII.1.pontja a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmis, következésképpen annak alapján a **(üzletszabályzat 2. megjelölése)**. számú üzletszabályzat, illetve annak rendelkezései nem váltak a perbeli kölcsönszerződés részévé.

Minderre figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az opciós szerződés 4. pontja alapján az alperes vételi joga a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével, azaz 2012. július 16. napján megszűnt.

A szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként kössenek ki a felek a hitelező javára a kölcsönből finanszírozott gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat, illetve a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre.

Az üzletszabályzat VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a Hitelező javára - a

Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyezni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg." Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével és a gépjárműre vonatkozó elidegenítési és terhelési tilalom kikötésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog és az elidegenítési és terhelési tilalom joga az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságok, amelyek járulékos jellegükre figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűntek.

Az üzletszabályzat alperes által hivatkozott IV.9. pontja - az Üsz. VI.1. pontjával és az opciós szerződés 6. pontjával együttesen értelmezve - csupán annyit jelent, hogyha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot. Nem vonható le azonban ebből a szerződési feltételből az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne az alperes magánál tartani a törzskönyvet, vagy megtagadni az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha az e jogosultságok alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

Az alperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú peröltségének megfizetésére, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg, hat munkaóra figyelembevételével.

Észlelte az ítélet tábla, hogy az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, valamint 40. § (1) bekezdése alapján megállapított 1 200 000 Ft illetékalap után az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint fizetendő mértékű fellebbezési illetékhez képest az alperes 48 000 Ft-tal kevesebb illetéket rótt le jogorvoslati kérelmén, ezért a hiányzó illeték megfizetésére hivatalos lelet készítésének terhe mellett felhívta az Itv. 73/A. § (4) bekezdése alapján.

Szeged, 2015. április 14.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró